

[20 nov 2002, 06:36]

Företagets historia kartläggs i fem böcker

Datasaab tidig IT-bubbla

Datorindustrins vagga i Sverige stod i Linköping och företaget Datasaab är teknikens främsta symbol. I en serie om fem böcker har företagets historia kartlagts av ett 70-tal skribenter inom föreningen Datasaabs vänner.

Datasaab är ett företag som lever vidare i allra högsta grad. Detta trots att namnet vare sig existerar som bolag eller varunamn. Att det blivit så beror inte minst på de 250 hängivna medlemmarna i Datasaabs vänner.

Det som ledde fram till företaget Datasaab tog sin början i slutet på 1950-talet på Saabs tekniska avdelning i Linköping.

-- 1950-talet var en spännande period, vi tekniker fick ganska fria händer. Detta skapade en stämning och ett utvecklingsklimat som sedan fortsatte fram i tiden, säger Viggo Wentzel som 1957 kom att leda en utvecklingsgrupp som på uppdrag av det svenska flygvapnet utvecklade en så kallad transistoriserad datamaskin tänkt att sitta i en robot eller flygplan.

"Riktigt spännande"

Med i utvecklingsgruppen 1957 var Lennart Pettersson.

-- Det riktigt spännande med Datasaab är att det utvecklades en kärna med kunskap som spred sig ut i samhället. Strikt företagsekonomiskt var Datasaab ett misslyckande. Sett samhälls- ekonomiskt så utvecklades en teknik som la grunden till svensk datorindustri. Inte minst var företaget viktigt för Linköping då tekniska högskolan och inriktningen på teknikföretag växte fram ur Datasaab.

De fem delarna av företagets historia omfattar sammanlagt drygt 500 sidor och publiceringen har pågått mellan 1994 och 2002. Varje häfte har ett tema och sammanlagt medverkar 73 skribenter (två kvinnor). I samtliga delar finns en hel del bilder, inte minst porträtt.

Den avslutande delen har Conny Johansson varit redaktör för. Jämfört med Viggo Wentzel och Lennart Pettersson är han en nykomling i sammanhanget då han började arbeta på Datasaab i Hackefors först 1973. Som för många Datasaabare har arbetsuppgifterna under årens lopp skiftat, marknadsförare är dock en beskrivning som Conny Johansson accepterar.

Fortsätter på Internet

-- Det är en omfattande dokumentation vi har sammanställt och nu publicerat. Men bara för att vi avslutar bokutgivningen så slutar inte dokumenteringen utan den fortsätter på Internet: "<http://webhotell.correnstorg.com/datasaab/>"

Böckerna följer krono- logiskt hur Datasaab utvecklade sina produkter.

Rent faktiskt sker utvecklingen under olika namn, men av pedagogiska skäl används namnet Datasaab konsekvent i bokserien.

2 500 anställda

Datasaab var som störst omkring 1978 då företaget sammanlagt hade cirka 12 000 anställda.

I Linköping återfanns 2 500 anställda, dels i det gamla Gunnarshuset (mittemot järnvägsstationen), dels i Hackefors där det bedrevs tillverkning.

Den utvecklingsgrupp Viggo Wentzel och Lennart Pettersson startade 1957 presenterade efter två år en prototyp på en transistoriserad data- maskin som döptes till D2. Det var i detta sammanhang tanken uppstod att den militära datatekniken skulle kunna anpassas till civila ändamål.

Utvecklingsarbetet delades 1959 upp i dels en civil del, dels i en militär del som senare utvecklades till att bli den datorteknik som placerades i attackversionen av Flygplan 37 Viggen.

-- Ur den civila utvecklingen levererades efter ett par år datorutrustning för kraftbalansberäkningar till då- varande Aseas kraftbolag i Stockholm, berättar Viggo Wentzel om den första tiden.

Återverkningar i dag

I de olika böckerna behandlas såväl lyckade som mindre lyckade dataprojekt och dess återverkningar än i denna dag. Boken kan beställas från föreningen.

Viggo Wentzel gick i pension 1987 medan Lennart Pettersson pensionerades 1993. Conny Johansson lämnade "resterna av Datasaab" 1998 och har numera annan arbetsgivare.

ERIK HÖJER